O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Temir-beton kanallar va tonnellar elementlari. Texnik shartlar

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

So‘z boshi

1. STQ 21 “Qurilish va uy-joy kommunal xo‘jaligi” Standartlashtirish bo‘yicha texnik qo‘mitasi tomonidan **IShLAB ChIQILDI**.

2. O‘zbekiston standartlar institutining 2025 yil 29 iuyldagi 97/MSt -sonli buyrug‘i bilan **TASDIQLANDI.**

3. O‘z DSt 3316:2018 **O‘RNIGA AMALGA KIRITILDI**

Ushbu milliy standartni va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish, qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarda chop etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston hududida rasmiy tarqatish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli.

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

Mundarija

1	Qo‘llanish doirasi	1
2	Standartlarga havolalar	1
3	Texnik talablar	3
4	Tamg‘alash	5
5	Xavfsizlik va atrof – muhitni muhofaza qilish talablari	6
6	Qabul qilish qoidalari	6
7	Nazorat qilish usullari	8
8	Foydalanish bo‘yicha ko‘rsatmalar	9
9	Ishlab chiqaruvchining kafolatlari	9
A ilova (tavsiyaviy)		10
Bibliografiya		11
Bibliografik ma’lumotlar		12

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Temir-beton kanallar va tonnellar elementlari
Texnikaviy shartlar

Элементы каналов и тоннелей железобетонные
Технические условия

Elements of channels and tunnelsreinforced concrete
Specifications

Amalga kiritish sanasi: 29.09.2025 y.

1 Qo‘llanish doirasi

Ushbu standart temir - beton kanallar va tunnellar elementlariga taalluqli bo’lib, og’ir betondan tayyorlangan va turli maqsadlar uchun quvurlar, elektr kabellari va elektroshinlarni yotqizish uchun mo’ljallangan tagliklar, plitalar va nurlar (bundan buyon matnda - elementlar), shuningdek, seysmikligi 9 ballgacha bo’lgan hududlarda yer osti transport galereyalari va piyodalar o‘tish joylari sifatida foydalanish uchun mo’ljallangan.

Mahsulotlarni boshqa hujjatlarda va/yoki buyurtma berishda qayd etish misoli:

L 4-8 (P15-2); (PT-2); (T1) O‘zMSt 647:2025, bunda:

L - lotok;

P-plita;

PT-plita teshigi bilan;

T-To‘sin;

4;15 – loyiha elementining o‘lchami;

8; 2 – kuchlanishni hisoblash kattaligi, c/m^2;

1 – qismni tartib raqami;

2 Standartlarga havolalar

Ushbu milliy standartda quyidagi standartlarga qilingan havolalardan foydalanildi:

ГОСТ 12.0.004-2015	Система стандартов безопасности труда. Организация обучения безопасности труда. Общие положения
ГОСТ 12. 1.005-88	Система стандартов безопасности труда. Общие санитарно – гигиенические требования к воздуху рабочей зоны
ГОСТ 12.3.009-76	Система стандартов безопасности труда. Работы погрузочно-разгрузочные. Общие требования безопасности
ГОСТ 12.4.011-89	Система стандартов безопасности труда. Средства защиты работающих. Общие требования и классификация
ГОСТ 17.2.3.01-86	Охрана природы. Правила контроля качества воздуха населенных пунктов
ГОСТ 17.2.3.02-2014	Правила установления допустимых выбросов вредных веществ промышленными предприятиями
ГОСТ 17.4.3.05-86	Охрана природы. Почвы. Требования к сточным водам и их осадкам для орошения и удобрения
ГОСТ 310.3-76	Цементы. Методы определения нормальной густоты, сроков схватывания и равномерности изменения объема
ГОСТ 310.4-81	Цементы. Методы определения предела прочности при изгибе и сжатии

STANDARTLAR INSTITUTI,#8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

Rasmiy nashr

ГОСТ 427-75	Линейки измерительные металлические. Технические условия
ГОСТ 535-2005	Прокат сортовой и фасонный из стали углеродистой обыкновенного качества. Общие технические условия
ГОСТ 6727-80	Проволока из низкоуглеродистой стали холоднотянутая для армирования железобетонных конструкций. Технические условия
ГОСТ 8267-93	Щебень и гравий из плотных горных пород для строительных работ. Технические условия
ГОСТ 8735-88	Песок для строительных работ. Методы испытаний
ГОСТ 8736-2014	Песок для строительных работ. Технические условия
ГОСТ 10060-2012	Бетоны. Методы определения морозостойкости
ГОСТ 10180-2012	Бетоны. Методы определения прочности по контрольным образцам
ГОСТ 10922-2012	Арматурные и закладные изделия, их сварные, вязаные и механические соединения для железобетонных конструкций. Общие технические условия.
ГОСТ 12730.5-2018	Бетоны. Методы определения водонепроницаемости
ГОСТ 13015-2012	Изделия железобетонные и бетонные для строительства. Общие технические требования. Правила приемки, маркировки, транспортирования и хранения
ГОСТ 14192-96	Маркировка грузов
ГОСТ 17624-2012	Бетоны. Ультразвуковой метод определения прочности
ГОСТ 17625-83	Конструкции и изделия железобетонные. Радиационный метод определения толщины защитного слоя бетона, размеров и расположения арматуры
ГОСТ 18105-2010	Бетоны. Правила контроля и оценки прочности
ГОСТ 22690-2015	Бетоны. Определение прочности механическими методами неразрушающего контроля
ГОСТ 22904-2023	Конструкции железобетонные. Магнитный метод определения толщины защитного слоя бетона и расположения арматуры
ГОСТ 23279-2012	Сетки арматурные сварные для железобетонных конструкций и изделий. Общие технические условия
ГОСТ 23732-2011	Вода для бетонов и строительных растворов. Технические условия
ГОСТ 24211-2008	Добавки для бетонов. Классификация
ГОСТ 24297-2013	Верификация закупленной продукции. Организация проведения и методы контроля
ГОСТ 26433.0-85	Система обеспечения точности геометрических параметров в строительстве. Правила выполнения измерений. Общие положения
ГОСТ 26433.1-89	Система обеспечения точности геометрических параметров в строительстве. Правила выполнения измерений. Элементы заводского изготовления
ГОСТ 26633-2015	Бетоны тяжёлые и мелкозернистые. Технические условия
ГОСТ 27006-2019	Бетоны. Правила подбора состава
ГОСТ 30108-94	Материалы и изделия строительные. Определение удельной эффективной активности естественных радионуклидов
ГОСТ 30244-94	Материалы строительные. Методы испытания на горючесть
ГОСТ 31108-2020	Цементы общестроительные. Технические условия
ГОСТ 31424-2010	Материалы строительные нерудные из отсевов дробления плотных горных пород при производстве щебня. Технические условия
ГОСТ 34028-2016	Прокат арматурный для железобетонных конструкций. Технические условия

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

ГОСТ Р 12.3.047-2012	Система стандартов безопасности труда. Пожарная безопасность технологических процессов. Общие требования. Методы контроля
O‘z DSt 12.0.001:2005	Mehnat xavfsizligi, mehnatni ilmiy tashkil qilish sanoat-sanitariya va gigiyenasi, standartlari tizimi. Asosiy qoidalar
O‘z DSt 838-2023	Temir-beton mahsulotlar yasash uchun po’lat qoliplar.Texnik shartlar
O‘z DSt ISO 1920-7:2019 (ISO 1920-7:2004, IDT)	Betonni zararsiz sinov sinovidan o’tkazish - 7-qism. Qattiqlashtirilgan beton ustunidan qattiq bo’lmagan sinovlar
O‘z DSt 3025:2015	Tekis va davriy profildagi armaturali prokat. Texnikaviy shartlar

Izoh - Ushbu standartdan foydalanishda Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlariga muvofiq standartlarni O‘zbekiston Respublikasi hududida amal qilinishi tekshirilishi kerak. Agar havola qilingan standart almashtirilgan (o‘zgartirilgan) bo‘lsa, unda ushbu standartdan foydalanishda almashtirilgan (o‘zgartirilgan) standartga amal qilish kerak. Agar havola qilinayotgan standart almashtirilmasdan bekor qilingan bo‘lsa, unga havola qilingan qoida ushbu havolaga taalluqli bo‘lmagan qismida qo‘llaniladi.

3 Texnik talablar

3.1 Temir-beton kanallar va tonnellar qismlari, mazkur standart talablariga muvofiq, 3.006.1-2.87 ishchi chizmaga, o‘rnatilgan tartibda tasdiqlangan texnologik yo‘riqnomaga asosan ishlab chiqariladi.

3.2 Asosiy parametrlari va o‘lchamlari

3.2.1 Qismlarni markasi va asosiy o‘lchamlari mazkur standartning A ilovasida keltirilgan.

3.2.2 Mazkur standartda ko‘rsatilgan o‘lchamlarining va shaklidan farqli, o‘rnatilgan tartibda tasdiqlangan buyurtmachining ishchi chizmasi bo‘yicha novlarni ishlab chiqishga yo’l qo’yiladi.

3.2.3 Qismlar O‘z DSt 838 bo’yicha po’lat formalarda tayyorlanishi kerak.

3.3 Geometrik parametrlarini aniq tayyorlash talablari

3.3.1 Qismlarni geometrik parametrlarini haqiqiy og‘ish chegarasi 1-jadvalda keltiriganidan oshmasligi kerak

1-jadval millimetrda

Geometrik parametrlarni og‘ish turlari	Geometrik parametrlar va ularni nominal qiymati	Og‘ish chegarasi
Chiziqli o‘lchamdan og‘ishi	Qismlarni uzunligi, balandligi, eni bo‘yicha: 2500 gacha 2500 dan 6000 gacha Plitani qalinligi bo‘yicha: Po‘lat o‘rnatiladigan buyumlarni joylashishi: O‘rnatiladigan buyumlari qismlarini yassiligi o‘lchamlari uchun 100mm gacha O‘rnatiladigan buyumlari qismlari uchun 100 mm dan yuqori yassiligidan	 ± 10 ± 12 ± 4 5 10 3
To‘g‘ri chiziqlikdan og‘ishi	Qismlarni yuza sirtini butun uzunligi bo‘ylab to‘g‘ri chiziqdan og‘ishi 1 m Qismlarni xamma uzunligida: 2500 gacha 2500 dan 6000 gacha	 10 12

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDARTLASHTIRISH" MCHJ

1-jadval davomi

Yassilikdan og‘ishi	Qismlarni 3 nuqtasidan o‘tuvchi shartli yuzasiga nisbatan, qismlarni yuzasini yassiligi: 2500 gacha 2500 dan 6000 gacha	 10 12
Geometrik parametrlarni og‘ish turlari	Geometrik parametrlar va ularni nominal qiymati	Og‘ish chegarasi
Diagonallarni baravarligidan og‘ishi	Diagonallarni uzunliklari farqi: 4000 gacha	8

3.4 Tashqi ko‘rinishiga talablar

3.4.1 Qismlarni yuzasining beton sifati ГОСТ 13015 va mazkur standart talablariga muvofiq bo‘lishi kerak:

A 7 – yuzasi, foydalanishda ko‘rinmaydigan sharoitda.

3.4.2 Chig‘anoqlar, mahalliy do‘ngliklar, nov betonining qovurg‘asidagi chuqurcha va beton yuzasida uchgan joylarning haqiqiy o‘lchamlari, 2-jadvalda ko‘rsatilgan qiymatlardan ortiq bo‘lmasligi kerak.

2-jadval millimetrda

Beton sirtining toifasi	Chig‘anoqlar diametri yoki eng katta o‘lchami	Mahalliy do‘ngliklar balandligi yoki chuqurning chuqurligi	Buyum sirtida o‘lchanadigan, beton qovurg‘asidagi uchgan joyning chuqurligi	1m qovurg‘asidagi beton uchgan joylarning jamlangan uzunligi
A 7	20	Reglamentlanmaydi	20	Reglamentlanmaydi

3.4.3 Qism betonining yorilgan joylarga yo‘l qo‘yilmaydi, boshqa yuqori qism texnologik yoriqlar kengligi bundan mustasno, eni 0,1 mm dan oshmasligi kerak.

3.4.4 Qismlarni yuzasida moyli va zangli dog‘larga yo‘l qo‘yilmaydi.

3.4.5 O‘rnatuv ilgaklari beton do‘ngliklardan tozalangan bo‘lishi kerak.

3.4.6 Armatura ochilishiga yo‘l qo‘yilmaydi.

3.4.7 Qismlar, zararli muhit ta’siridan shikastlanmasligi uchun [1] bo‘yicha korroziyaga qarshi qoplamaga ega bo‘lishi kerak.

3.5 **Betonga qo‘yiladigan talablar**

3.5.1 Qismlar ГОСТ 26633 bo‘yicha og‘ir betondan tayyorlanishi kerak.

3.5.2 Qisish mustahkamligi bo‘yicha beton sinfi (markasi) ishchi chizmalarga muvofiq B15, B22,5 va B25 bo‘lishi kerak.

Betonning tarkibini tanlash qoidasi ГОСТ 27006 bo‘yicha qo‘llanilishi kerak.

3.5.3 Betonining me’yoridagi chiqarish mustahkamligi miqdori betonni sinfi (marka) bog‘liqligiga qarab siqilishdagi mustahkamligi bo‘yicha yilning sovuq davrida 70 % va iliq davrida 90% qabul qilinadi. Bundan tashqari ishlab chiqaruvchi korxona 28 sutka mobaynida beton mustaxkamlik markaligiga kafolatlaydi.

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M975SI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

3.5.4 Betonni sovuqqa chidamliligi va suv o‘tkazuvchanligi bo‘yicha markasi [1] bo‘yicha qismlarni foydalanishiga tayinlanishiga bog‘liq bo‘lishi kerak.

3.5.5 Beton aralashmalari uchun plastifikatsiyalovchi va havo tortuvchi qo‘shimchalar, ularni beton aralashmasiga qo‘shilishi ГОСТ 24211 talablarini qoniqtirish kerak.

3.5.6 Beton himoya qatlamining ishchi armaturasigacha bo‘lgan qalinligi 15 mm dan kam bo‘lmasligi kerak.

3.5.7 Beton himoya qatlamining ishchi armaturasigacha bo‘lgan qalinligi og‘ishi quyidagilardan oshmasligi kerak, mm:

- beton himoya qatlamining qalinligi 15 mm bo‘lganda - +4,-3;
- beton himoya qatlamining qalinligi 20 mm bo‘lganda - +8,-5.

3.6 Armatura va o‘rnatiladigan buyumlariga talablar

3.6.1 Armatura va o‘rnatiladigan buyumlari shakl va o‘lchamlari, ularni novlardagi holati, o‘rnatiladigan buyumlari va armaturalarni payvandlash ulanishlarini mustahkamligi, mazkur standart, ГОСТ 10922 va ishchi chizmalari talablariga muvofiq bo‘lishi kerak.

3.7 Xom ashyo va materiallarga qo‘yiladigan talablar

3.7.1 Xom ashyo va materiallar quyidagi me’yoriy hujjatlar talablariga javob berishi va ГОСТ 24297 bo‘yicha xom ashyo va materiallarning kirish nazoratidan o‘tishi kerak.

- bog‘lovchi mahsulot sifatida portlandsement va shlakoportlandsement ГОСТ 31108 bo‘yicha qo‘llaniladi;
- mayda to‘ldirish sifatida qurilish ishlari uchun qum - ГОСТ 8736 bo‘yicha va shag‘alni ishlab chiqishda tog‘ jinsidan elaklangan qum ГОСТ 31424 bo‘yicha;
- yirik to‘ldirish sifatida qurilish ishlari uchun zich tog‘ jinsidan shag‘al ГОСТ 8267 bo‘yicha;

3.7.2 Beton va aralashmalar uchun suv ГОСТ 23732 bo‘yicha.

3.7.3 Betonni tayyorlash uchun qo‘shimchalar ГОСТ 24211 talablarini qondirish kerak.

3.7.4 Qismlarni armaturalash uchun quyidagilarni qo‘llash kerak:

- issiq holatda toblangan silliq va davriy kesimli sinflari A I (A 240), A II (A 300), AIII (A 400), Ст3сп va Ст3пс markalari ГОСТ 34028 va O‘z DSt 3025 bo‘yicha;
- ГОСТ 6727 bo‘yicha sovuqda mustaxkam davriy kesimli Bp-I sinfli simlar.

3.7.5 O‘rnatuv ilgaklari ГОСТ 34028 yoki O‘z DSt 3025 bo‘yicha issiq holatda toblangan silliq kesimli A I (A 240), Ст3сп, Ст3пс markali armatura po‘latidan tayyorlanishi kerak.

3.7.6 O‘rnatiladigan buyumlar issiq holatda toblangan silliq va davriy kesimli sinflari AIII (A400) ГОСТ 34028 bo‘yicha va prokat ГОСТ 535 bo‘yicha.

3.7.7 Payvandlangan armatura buyumlar va payvandlangan setkalar ГОСТ 10922 va ГОСТ 23279 talablarini qondirish kerak.

3.7.8 Mazkur standartda o‘rnatilgan, novlarni foydalanishdagi sifat ko‘rsatkich darajasini ta’minlaydigan boshqa xom-ashyo, shuningdek, xorijiy mahsulotlarni qo‘llashga ruxsat etiladi.

3.7.9 Beton tayyorlash uchun ГОСТ 30108 va [2] bo‘yicha tabiiy radionuklidlarning samarali faolligining (A_{sam}) ko‘rsatkichi 370 Bq/kg dan ko‘p bo‘lmagan talablarni qondiruvchi xom-ashyo mahsulotlaridan foydalanish kerak.

3.8 Tamg‘alash

3.8.1 Qismlarni tamg‘alash mazkur standart va ГОСТ 13015 talablariga muvofiq bajarilishi kerak.

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 TURON STANDART SERTIFIKAT MCHJ

3.8.2 Tamg‘alash yozuvlari buyumlarning saqlash va o‘rnatish paytida ko‘rinib turadigan qismlarni yon tomoniga yuvilmaydigan kraska bilan keltirilishi kerak.

3.8.3 Tamg‘alash yozuvlari quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- ishlab chiqaruvchi-korxona nomi yoki tovar belgisi (mavjud bo‘lsa) manzili (xaqiqiy, huquqiy);
- qismlar markasi;
- ishlab chiqarilgan sanasi (oy, yil);
- texnik nazorati shtampi;
- buyumning og‘irlik kattaligi, t;
- montaj belgilari – aniq qism loyiha hujjatlar va ГОСТ 13015 talablariga muvofiq;
- mazkur standarni belgilanishi;

3.8.4 Transportda tashishni tamg‘alash ГОСТ 14192 bo‘yicha amalga oshiriladi.

3.9 O‘rab joylash

Qismlar o‘rab joylashga tushmaydi.

4 Xavfsizlik va atrof – muhitni muhofaza qilish talablari

4.1 Qismlar ГОСТ 30244 bo‘yicha yonmas mahsulotlar guruhiga kiradi.

4.2 Qismlarni ishlab chiqishda O‘z DSt 12.0.001 bo‘yicha umumiy xavfsizlik talablariga rioya qilinishi kerak.

4.3 Ishlab chiqarish xonalari ГОСТ 12.1.005 va [3] bo‘yicha. Umumiy almashuv, oqib keluvchi, xavo so‘raladigan shamollatish [4] va ГОСТ Р 12.3.047 bo‘yicha yong‘in o‘chiruvchi uskunalari bilan jihozlangan bo‘lishi kerak.

4.4 Ishlab chiqarish xonalarni mikroiqlimi [5] talablariga javob berish kerak.

4.5 Ishlab chiqarish korxonasining ishlab chiqaruvchi va qo‘shimcha xonalari, [6] talablariga javob berishi kerak.

4.6 Qismlarni ishlab chiqishda mashg‘ul bo‘lgan shaxslar ГОСТ 12.4.011 bo‘yicha shaxsiy himoya vositalari bilan ta’minlangan bo‘lishlari kerak.

4.7 Qismlarni ishlab chiqishda qatnashadigan ishchilar ishga tushishdan oldin [7] davriy tibbiy ko‘rikdan, ГОСТ 12.0.004 bo‘yicha ish joyida texnika xavfsizligi bo‘yicha instruktaj o‘tishlari kerak.

4.8 Ish joylarida shovqinlik darajasi va tebranishi [8] va [9]da o‘rnatilgan miqdordan oshmasligi kerak.

4.9 Ortish-tushirish ishlarida ГОСТ 12.3.009 talablariga rioya qilinishi kerak.

4.10 Qismlarni ishlab chiqarishda ГОСТ 17.2.3.02 bo‘yicha atrof muhitni himoyalash talablariga rioya etish lozim, aholini sifatli havosini ta’minlashni nazorat qilish qoidalari bo‘yicha ГОСТ 17.2.3.01, [10] ga muvofiq bo‘lishi kerak.

4.11 Ishlab chiqarish oqava suvlarga talablar ГОСТ 17.4.3.05 bo‘yicha.

4.12 Ishlab chiqarish chiqindilarini yig‘ish, saqlash va utilizatsiyasida [11] talablariga muvofiq bo‘lishi kerak.

5 Qabul qilish qoidalari

5.1 Qismlar ishlab chiqaruvchi-korxonaning sifat bo‘yicha javobgar shaxsi yoki texnik nazorat xizmati tomonidan ushbu standart va ГОСТ 13015 talablariga muvofiq to‘plab qabul qilinishi kerak.

5.2 To‘p tarkibida bir sutkadan ko‘p bo‘lmagan, turi va sifati bir xil bo‘lgan materiallardan bitta texnologiya bo‘yicha ishlab chiqarilgan, bir xil markali qismlar qo‘shilishi kerak.

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

Qismlarini uncha katta bo‘lmagan miqdorda yoki nomuntazam ravishda ishlab chiqarishda to‘pning tarkibida bir necha sutka davomida ishlab chiqarilgan, ko‘pi bilan bir haftalik qismlarni qo‘shilishiga yo’l qo’yiladi.

5.3 Qismlarni qabul qilish-topshirish ko‘rsatkichlar bo‘yicha: geometrik o‘lchamlarni aniqligi, texnologik yoriqlarning yoyilish kengligi, beton yuzasining sifati, armatura o‘rni va beton himoya qatlamining armaturagacha bo‘lgan qalinligi, buyumni tashqi ko‘rinishi va ularni ishchi chizmalarga muvofiqligi, bir bosqichli tanlanma nazorati ГОСТ 13015 bo‘yicha va mazkur standart 3-jadvaliga muvofiq o‘tkaziladi.

5.4 Qism betonini davriy sinovlari sovuqqa chidamliligi, suv o‘tkazmaslik ko‘rsatkichlari bo‘yicha novlarning seriyali tayyorlash oldidan, unga konstruktiv o‘zgartirishlar kiritilgan holda, qo‘llaniladigan materiallarni tayyorlash texnologiyasi, turi va sifati o‘zgarganda, 6 oyda bir martadan kam bo‘lmagan holda amalga oshirilishi kerak.

3-jadval donada

To‘p xajmi	Tanlab olish xajmi	Yaroqsizlik soni
25 gacha	5	1
26 dan 90 gacha	8	2

5.4.1 To‘p qabul qilingan deb hisoblandi, agar tanlamada nuqsonli qismlar bo‘lmasa yaroqsiz ko‘rsatkichlar bo‘yicha yoki 3-jadvalda ko‘rsatilgan ularni soni yaroqsiz soniga kam bo‘lsa.

5.4.2 Tanlab tekshirish natijasida qabul qilinmagan qismlarning to‘pi uchun, yoppasiga tekshirishni qo‘llashga yo’l qo’yiladi. Bunda qismlarning to‘pi, qaysi ko‘rsatkich bo‘yicha qabul qilinmagan bo‘lsa, shu ko‘rsatkich bo‘yicha tekshiriladi.

5.5 Tamg‘alanish yozuvlarini va o‘rnatuv belgilari to‘g‘riligi tushirilganligini, o‘rnatuv belgilari mavjudligi, ularni beton oqimalaridan tozalanganligi va korroziyaga qarshi qoplamalar mavjudligi, barcha to‘plarni butunlay nazorat usulida amalga oshiriladi.

5.6 Tabiiy radionuklidlarining solishtirma samaradorlik faolligi (A_{sam}) kamida bir yilda bir marotaba aniqlanadi.

5.7 Tabiiy radionuklidlarining solishtirma samaradorlik faolligi (A_{sam}) gigiyenik sertifikatlarni mavjudligida yoki xom-ashyo mahsulotlariga asos qilib olingan muvofiqlik sertifikati bo‘lganida aniqlanmaslikka yo’l qo’yiladi.

5.8 Agar sinov natijalari mazkur standart talablarini xamma ko‘rsatkichlari bo‘yicha qoniqtirsa novlar to‘pi qabul qilinadi.

5.9 Sifat ko‘rsatkichlari, qurilish maydonidan tekshirilmagan bo‘lishi mumkin, iste’molchi zavod laboratoriyasida, TNB jurnalidagi ma’lumotlarni tekshirib ko‘rish huquqiga ega.

5.10 Bir manzilga yetkazilayotgan har bir qismlar to‘pi, ГОСТ 13015 talablarini qoniqtirishi va sifat to‘g‘risidagi hujjat bilan birga yuboriladi. Unda quyidagilar ko’rsatiladi:

- ishlab chiqaruvchi-korxonaning nomi yoki tovar belgisi (mavjud bo‘lsa), manzili (huquqiy, haqiqiy), telefon;
- ishlab chiqaruvchining nomi va manzili;
- to’p raqami va ishlab chiqarilgan sanasi;
- mahsulotlarning nomi va miqdori;
- hujjatning raqami va berilgan sanasi;
- iste’molchining nomi va manzili;
- qabul qilish sinovlari natijalari bo’yicha mulk ko’rsatkichlari;

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M978SI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

- tabiiy radionuklidlarning o‘ziga xos samarali faolligi;
- ushbu standartning belgilanishi;
- ro’yxatga olish raqami bilan shtrix-kod (agar kerak bo’lsa);
- sertifikatlashtirilganligi to‘g‘risida ma’lumotlar (mavjud bo‘lsa);
- faqat O‘zbekiston Respublikasi hududida realizatsiya qilinadigan shag’al uchun davlat tilidagi «O’ZBEKISTONDA ISHLAB CHIQARILGAN» yozuvi;
- chaqiq tosh eksport qilishda kelishuv (shartnoma)ga muvofiq ingliz tilidagi «MADE IN UZBEKISTAN» yoki import qiluvchi mamlakat tilidagi yozuv.

6 Nazorat qilish usullari

6.1 Qismlarni loyihaviy siqilishga bo‘lgan bo’shatish mustahkamligi namunalar seriyasida ГОСТ 18105 bo‘yicha, ishchi tarkibi beton aralashmasidan tayyorlanganda ГОСТ 10180 bo‘yicha o‘tkazish lozim.

6.2 Qism betonini ozod qilish mustahkamligini buzmasdan nazorat qilish usulida ГОСТ 17624 bo‘yicha ultrazvukli priborlar ta’sirida va mexanik priborlar ta’sirida ГОСТ 22690 bo‘yicha amalga oshiriladi.

6.3 Qism betonini sovuqqachidamliligi ГОСТ 10060 suv o‘tkazuvchanligi ГОСТ 12730.5 bo‘yicha sinovlar amalga oshiriladi;

6.4 Qismlarni geometrik o‘lchamini nazorati, ularni og‘ishi, to‘g‘ri chiziqlikda og‘ishi, yassiligi, diagonallar uzunligini baravarligi, mahalliy do‘ngliklar, chuqurchalarni uzunligi va beton yuzasida texnologik yoriq kengligini ochiqligi ГОСТ 26433.0 va ГОСТ 26433.1 talablariga muvofiq amalga oshiriladi.

6.5 Qismlarni himoya qatlamining qalinligi va betonda armaturani joylashuv nazorati ГОСТ 17625 yoki ГОСТ 22904 va /yoki O‘z DSt ISO 1920-7 bo‘yicha aniqlash lozim.

Kerakli asboblar bo‘lmaganda ariqcha ochilishiga va keyinchalik ariqchani yopishga yo‘l qo’yiladi.

6.6 O‘rnatiladigan buyumlari va armaturani payvandlash sinovini nazorat qilish usullari ГОСТ 10922 bo‘yicha qabul qilinadi.

6.7 Korroziyaga qarshi qoplamalarni mavjudligini ko‘z orqali tekshiriladi.

6.8 Xom-ashyo materiallarini tabiiy radionuklidlarining (A_{sam}) o‘ziga xos samarali faolligi kattaligini nazorati sanitarno-epidemiologiya xulosasi (A_{sam}) ГОСТ 30108 bo‘yicha va muvofiqlik sertifikati ma’lumotlari bo‘yicha aniqlanadi.

6.9 Qismlarni tamg‘alash yozuvlarini to‘g‘riligini kuzatish barcha to‘plarni butunlay nazorat usulida amalga oshiriladi.

7 Transportda tashish va saqlash

7.1 Qismlarni transportda tashish va saqlash ishlab chiqaruvchida va iste’molchida mazkur standart va ГОСТ 13015 talablariga muvofiq amalga oshirilishi kerak.

7.2 Qismlarni transportda tashish avtotransportda xarakatlanish xavfsizligini va buyumni saqlanishi ta’minlaydigan, tayanch moslamasi va mahkamlash jihozlari bilan amalga oshiriladi.

7.3 Transport vositalariga qismlarni qotirishda bo‘ylama va ko‘ndalang siljishlarga hamda ularni tashishi jarayonida bir-birlari bilan ishqalanish va to‘qnashuvlarga yo‘l qo‘yilmaydi.

7.4 Qismlar ishchi holatda saqlanishi kerak. Har bir qism maydonda qattiq tabiiy qoplamada yoki tabiy zich zaminda balandligi 30 mm bo‘lgan yog‘och qistirma va tagliklarda yoki boshqa turdagi tayanchlarda pastki zonada joylashgan va saqlanishi ta’minlaydigan tartibda o‘rnatilgan bo‘lishi kerak.

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

7.5 Qismlarni balandlgi 2,5 m dan oshmagan taxlamlarda saqlanishi kerak.

8 Foydalanish bo‘yicha ko‘rsatmalar

8.1 Qismlarni qurilish ob’yektida qo‘llashda [12], [13] va [14] talablariga rioya qilgan holda bajarilishi kerak.

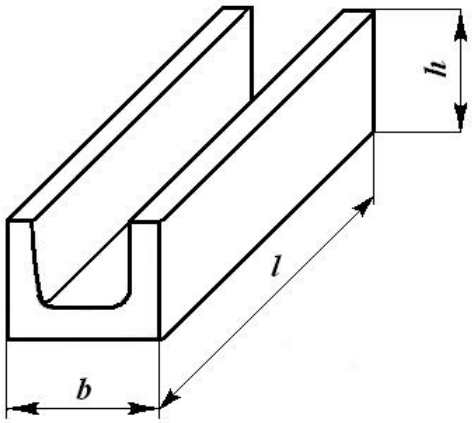
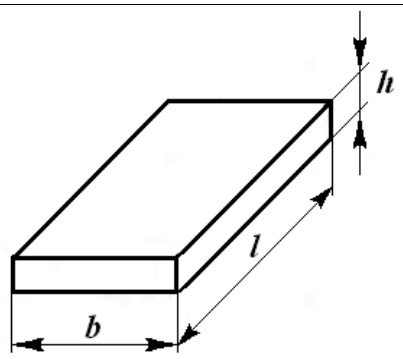
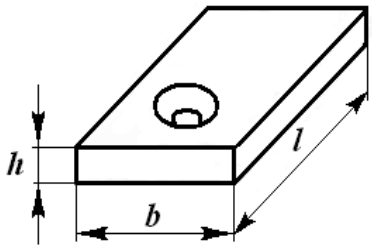
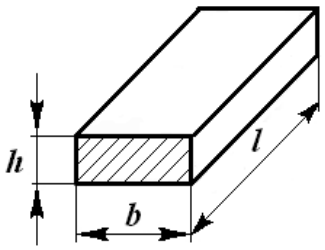
9 Ishlab chiqaruvchining kafolatlari

9.1 Ishlab chiqaruvchi novlarni buyurtmachi tomonidan mazkur standartining talablariga muvofiqligini, transportda tashish va saqlash shartlariga rioya qilinganda kafolatlaydi.

9.2 Kafolatli saqlash muddati ishlab chiqarilgan kundan boshlab 1 yil.

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

A Ilova
(tavsiyaviy)

№ p.p	Marka	Shakli	O‘lchamlar, mm			Massa tn	Beton xajmi m^3
			Uzunligi *l*	Eni *b*	Balandligi *h*		
Nov qismlari							
1	L 4		3000	1060	680	1,16	0,47
2	L 4-8		2985	780	530	0,9	0,36
3	L 4-11		3000	1060	1100	1,55	0,62
4	L 5-8		2985	780	680	1,1	0,44
5	L 6-8		2970	1160	530	1,12	0,45
6	L 7-8		2970	1160	680	1,33	0,53
7	L 11-8		4000	1540	1020	3,5	1,4
8	L 14-8		2970	1840	570	2,33	0,93
9	L 15-8		2970	1840	720	2,48	0,99
10	L 18		4000	1840	1020	3,37	1,35
11	L 23-8		2970	1460	740	3,6	1,42
12	L 24-8		2970	2460	1040	4,0	1,62
YOPMA KANAL PLITALARI							
1	P 5-8		2990	780	70	0,41	0,16
2	P 8-8		2990	1160	100	0,87	0,35
3	P 11-8		2990	1480	100	1,1	0,44
4	P 15-2		2000	1160	100	0,58	0,23
5	P 15-6		2000	1600	100	0,8	0,32
6	P 15-8		2000	1840	120	1,1	0,44
7	P 16-2		2000	1160	140	0,81	0,325
8	P 16-6		2000	1600	140	1,13	0,45
9	P 21-8		2990	2460	140	2,95	1,18
TEShIK YOPMA PLITALARI							
1	PO-1		1200	1200	200	0,53	0,21
2	PO-2		1300	1300	200	0,65	0,26
3	PO-3		1600	1600	200	1,27	0,51
4	PO-4		2200	2200	200	2,23	0,89
5	PO-5		2300	1500	200	1,53	1,53
6	PO-6		3100	1300	200	1,83	0,73
USTUN							
1	B 1		1160	300	150	0,13	0,05
2	B 2		1480	300	200	0,22	0,09
3	B 3		1840	300	250	0,35	0,14
4	B 4		2160	300	300	0,48	0,19
5	B 5		2650	300	300	0,60	0,24
6	B 6		2780	600	300	0,25	0,50
7	B 7		3380	600	350	1,77	0,71
8	B 8		4250	600	450	2,88	1,15

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

Bibliografiya

[1]	SHNQ 2.03.11-24	Bino va inshootlarning qurilish konstruksiyalarini korroziyadan himoya qilish
[2]	SanQvaN 0193-06	Radiatsiya xavfsizligi normalari (r 2006) va radiatsiya xavfsizligini ta’minlashning asosiy sanitar qoidalari
[3]	SHNQ 2.04.05-22	Isitish, ventilyatsiya va konditsiyalash
[4]	SanQvaN 0294-11	Gigiyenik normalar. Mehnat zonasi havosidagi zararli moddalarning maksimal kontsentratsiyasi
[5]	SanQvan 0324-16	Ishlab chiqarish korxonalari mikroiqlimining sanitariya-gigiyena normalari
[6]	ShNQ 2.09.02 - 23	Korxonalarning ishlab chiqarish hamda ma’muriy-maishiy bino va inshootlari. Loyihalash talablari
[7]	O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirining 2012-yil 10-iyuldagi 200-son buyrug‘i	Xodimlarni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish tartibi to‘g‘risidagi nizom
[8]	SanQvaN 0325-16	Ish joylarida ruxsat etilgan shovqin darajalarini sanitariya normalari
[9]	SanQvan 0326-16	Ish joylarida umumiy va mahalliy tebranishlar bo’yicha sanitariya normalari
[10]	SanQvaN 0053-23	Aholi yashash punktlarining atmosfera havosidagi zararli va zaharli moddalar, produsent mikroorganizmlar, bakterial preparatlar va aeroionlarning ruxsat etilgan gigiyenik me’yorlari
[11]	SanQvaN 0300-11	O‘zbekistonda ishlab chiqarish chiqindilarini yig‘ish, inventarizatsiya qilish, tasniflash, zararsizlantirish, saqlash va utilizatsiya qilishni tashkil etishning sanitariya qoidalari va me’yorlari
[12]	ShNQ 2.05.05-24	Temir yo‘l va avtomobil yo‘llari tunellari
[13]	ShNQ 2.05.04-21	Metropolitenlar
[14]	SHNQ 3.01.02-23	Qurilishda xavfsizlik texnikasi

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ

Bibliografik ma’lumotlar

SMT 91.080.40

Muhim so‘zlar: Temir-beton kanallar va tonnellar qismlari, texnikaviy talablar, tamg‘alash, Xavfsizlik va atrof – muhitni muxofaza qilish talablari, qabul qilish qoidalari, nazorat qilish usullari, transportda tashish va saqlash.

STANDARTLAR INSTITUTI #8H83M97JSI - 09.10.2025 "TURON STANDART SERTIFIKAT" MCHJ